

Missziós munka, közösségépítés és hitéletszervezés

(I. rész)

Ebben az elmélkedő írásban minden egyház küldetése megvalósításának néhány alapvető szervezési kérdésével kívánok foglalkozni. Különös tekintettel a mi unitárius egyházunkra, ahol úgy érzem, hogy az utóbbi évtizedekben, – nem kis részben külső nyomásra – ezeket a kérdéseket nagyon elhanyagolták. E tekintetben sajnos **a rendszerváltás után sem változtattunk alapállásunkon és módszereinken.** Ma is azt a hagyományos felfogást valljuk, hogy **aki hitéletre vágyik az úgy is megkeres bennünket.** Nincs szükség missziós munkára, vagy pasztorizációra. Ez azonban koránt sincs így. Egy nagy egyháznál talán még megengedhető ez a felfogás, de **egy kis egyháznál ez kész öngyilkosság!** Ha valaki katolikus, szinte minden magyar településen megtalálja a maga templomát. Tudja, hogy hová kell mennie, ha misét akar hallgatni. Ennek ellenére még ott is sokszor folyamodnak ahhoz a gyakorlathoz, hogy becsöngetnek a lakótelepi lakásokba, megkérdezik, hogy milyen vallásúak és ha katolikusok, akkor hová szoktak templomba járni? Ott bejegyeztették-e magukat a hívek közé? Ha nem, akkor felírják a nevét és rendszeresen jönnek az egyházi adó beszedése céljából.

De mit csináljon egy szegény unitárius, ha onnan, ahol ő lakik 100-150 km-re van a legközelebbi unitárius gyülekezet? És lehet, hogy még ott sincs templom! Akkor azt sem tudja, hogy hol és mikor szoktak istentiszteletet tartani? A legjobb esetben fogja magát és eljár a helyi református templomba. Így veszítjük el híveink egyre nagyobb részét, mert szervezetten nem foglalkozunk lelki gondozásukkal. **Egy egyháznak nemcsak az a kötelessége, hogy aki betér valamelyik templomába, ott számára is biztosítja a lelki élet feltételeit, hanem az is, hogy felkutassa híveit.** Megismeri problémáit. (Pl. ha gyerekeik vannak, azok hittanoktatása hol és miként oldható meg?) Hogy a nagyon távol élőket ellátja **megfelelő vallásos olvasnivalóval** (pl. bibliaolvasási tanácsadóval, családi, gyermek hittanoktatási anyagokkal, egyházi kiadványokkal), hogy azt érezze az illető hívő: **egyházam törődik velem, kinyújtja felém a kezét és segít lelki életem problémáinak megoldásában.** Ha valamely egyháznak égetően szüksége van missziós tevékenységre, az az unitárius egyház. Ugyanis hihetetlen mértékben szét vagyunk szóródva az országban. Ezért természetesen nem a híveket kell korholni, mert megélhetésük, vagy családi kapcsolataik kötik egy olyan kisebb helyhez, ahol nincsen unitárius gyülekezet. Ellenkezőleg, ki kell dolgozni, meg kell valósítani azokat a módszereket, megoldásokat, amelyek segítségével **az unitárius hitéleti központoktól legtávolabb élő híveinkkel is rendszeres, élő, eleven kapcsolatot tudunk fenntartani.**

Ez már csak azért sem halogatható tovább, mert manapság egyes új egyházak és szekták hihetetlen mértékben „nyomulnak előre” híveik sergének látványos gyarapítása céljából és növekvő mértékben célozzák meg a más egyházak által elhanyagolt, lelkileg kellően nem gondozott, vagy azoktól valamilyen okból elszakadt, esetleg szembefordult híveit, hogy saját híveik táborába átszábíthassák.

A missziós munka korábban azt jelentette, hogy a keresztény, – elsősorban katolikus egyház – a nem keresztények lakta ázsiai, afrikai országokban igyekezett a keresztény tanok térjesztése, megismertetése révén **új híveket szerezni** magának, mivel a más vallásúakat vagy pogányokat, hitetlennek, esetleg bálványimádónak tartották. Ez a helyzet mára alapvetően megváltozott. **A keresztény egyházak ma nincsenek olyan helyzetben, hogy más világvallások rovására terjeszkedjenek.** Sőt nagyon sok esetben az a helyzet, hogy már az is nagy eredmény, ha sikerül a keresztényeknek a muszlin vallásra vagy más szektákba való átlépését meggátolni. Éppen az új pápa – még Ratzinger bíborosoként – fejtette ki egyik könyvében, **hogyha a keresztény vallások elerőtlenedését, vonzerejének csökkentését nem tudjuk megakadályozni, akkor ennek helyét az iszlám fogja elfoglalni.** Érdekes, hogy azzal kapcsolatban egyáltalán nem beszélt elítélően az iszlámról. Sőt azt hangsúlyozta, hogy az iszlám felfogása áll a legközelebb a kereszténységhez, valamennyi más világvallás közül.

Az iszlám nagy előnye, hogy sokkal jobban szervezett, mint a kereszténység és hívei sokkal jobban követik tanait, mint a sokféle – izmus és a kozmopolitizmus által megzavart gondolkodású keresztények. Látnunk kell tehát, hogy világméretben és hazánkban is, **nemcsak az áru piacán folyik kíméletlen harc, új területek megszerzéséért, birtoklásáért, hanem a lelkek világában is,** ahol egyesek a **legagyafúrta marketing-módszerektől** sem riadnak vissza annak érdekében, hogy **szellemi befolyásukat növelni tudják** egyes néprétegek körében.

Ha figyelembe vesszük azt, hogy ma hazánkban az embereknek mintegy 40%-a vallja magát ateistának, 60%-a vallásosnak, de ezeknek csak egyharmada jár rendszeresen templomba vagy az iskolás gyerekeknek még a fele sem részesül rendszeres hitoktatásban, – és sajnos ezek számát szaporítják önhibájukon kívül a mi unitárius gyerekeink is! – akkor azt hiszem **nem kell sokat magarázni azt, hogy a missziós tevékenység miért elengedhetetlen a mai világban.**

A missziós tevékenység fő célkitűzésének ma elsősorban a **szórványban élő, egyházunkkal még rendszeres kapcsolatban nem álló saját híveink felkutatását, a velük való kap-**

csolatfelvételt, a megértő foglalkozást, segítségnyújtást kell tartanunk. Évek óta folyik a természetlen párbeszéd arról, hogy az **erdélyi egyháztól meg kellene kérni a Magyarországra áttelepült unitárius hívek címeit** és ezeket levélben meg kellene keresni, hogy melyik legközelebbi egyházközség hitéletébe tudnának bekapcsolódni? **Ennek az égegyadta világon semmi értelme nincs. Nemcsak azok hiányoznak egyházközségeink hívei közül akik az utóbbi 10 évben Magyarországra áttelepültek, hanem sokkal többen.** Mégpedig azért, mert nem mentünk utánuk. Nem kerestük velük a kapcsolatfelvételt. De hogyan tehattük volna? – hallom az ellenkező kérdésfeltevést. Nagyon egyszerűen. **Ma már minden településen van valamilyen időszakos helyi orgánium, amely legalább havi rendszerességgel megjelenik.** Azokon a településeken, ahol a statisztikák alapján tudjuk, hogy meghatározott számú unitárius él, **fel kell adni egy közérdekű hirdetést,** – ezt általában ingyen szokták közölni – **hogy kérjük unitárius hívek jelentkezését** ezen és ezen a címen, telefonszámon, a **helyi unitárius szórványgyülekezeti hitélet beindítása céljából.** Ha ezt egy párszor megismételjük, biztos összejön néhány olyan agilis hívünk, akik majd a többieket is felkutatják.

Egyházszerkezeti rendszerünk és Alaptörvényünk nagy hiányossága, hogy ebben **nincsen rögzítve, hogy egy településen vagy egy kisebb településcsoportban hány hívő kezdeményezheti az unitárius hitélet szervezeti kereteinek megteremtését** a Magyarországi Unitárius Egyháztól. Ezért erre én most a következő javaslatot teszem.

1. Egy településen **5 fő az a minimális létszám,** ahol a hitélet valamilyen csíráját el lehet indítani, olyan formában, hogy havonta, kéthavonta valakinek a lakásán találkoznak közös bibliaolvasás, ének és imádkozás céljából. Ide nem tudunk lelkészt biztosítani, de a **szórványgondnok lelkipásztor évente legalább egyszer,** meglátogatja ezt a **bázisközséget.**

Tehát 5-24 főig alakulhatnak egyes településeken bázisközségek.

2. 25-49 főig már érdemes **szórvány gyülekezetet** alapítani, ahol az egyház kéthavonta legalább egyszer biztosít lelkészt, az istentisztelet megtartására. Más alkalmakkor a lelkigondozó vezeti a vallásos foglalkozásokat, a már említett módon, – bibliaolvasás, közös éneklés és közös ima formájában. Továbbá ellátja a híveket a megfelelő egyházi kiadványokkal, pl. a gyerekek vallásos neveléséről készült útmutató, bibliai mesék, gyermek-imádságok és vallásos énekek. A felnőtteket pedig bibliaolvasási segédlettel. Ezen kívül érdemes lenne még egy **Unitárius Breviáriumot is kiadnunk,** amelyben **az unitárius szellemiség legnagyobb képviselőinek műveiből emel-nénk ki szemelvényeket,** az Istenről, hitről, vallásról, erkölcsi alapértékekről, nemzetről, hazáról, családról, a különböző jó és rossz emberi tulajdonásokról.

3. 50-99 főig a hívek már **leányegyházközség** alapítását kezdeményezhetik, amelyik valamilyik közeli anyaegyházközséghez tartozhatna és lelkészi szolgálata is innen lenne megváltósítható, havonta legalább egy alkalommal rendezett istentisztelet formájában. A bázisközségekre és a szórványgyülekezetekre vonatkozó közösségi formákat természetesen itt is fenntartanák. Felkészültebb világi személyekből – akik lehetnek tanárok, vagy egyéb humán értelmiségiek – megfelelő egyházi tanfolyamos képzés révén kiképezhetőek azok a személyek, akik a közösséget hitéleti szempontból együtt tudják tartani, amikor a lelkész nincsen helyben. Ez feltétlenül fontos, hogy a közösségnek legyen helyben lakó lelki vezetője is. Az egyházunkban elterjedt presbiteri forma erre a célra nem alkalmas. A szórványgyülekezettől kezdve természetesen már kell legalább 3-5 fős presbitériumot választani, de ezek inkább a közösségi élet anyagi, technikai feltételeinek megteremtésével foglalkoznak, mint a hitélet vezetésével. Erre külön alkalmas embereket kell kiképezni, akiknek lelkileg és műveltségileg is megfelelő fogékonyságuk van az ilyen tevékenységre.

4. Végül **100 fő felett lehetne önálló egyházközség létesítését kezdeményezni,** úgy ahogy ezeknél is az istentiszteleteket, (úgy mint a szórványgyülekezeteknél, vagy leányegyházközségeknél) valamely más egyház templomában, imaházában, vagy valamilyen kulturált művelődési teremben, bérlet formájában oldanánk meg. **Az egyházközségnek már önálló lelkésze lenne, aki a közeli 1-2 leányegyházközség, vagy gyülekezet alkalmi szolgálatát is ellátná.**

A **missziós munkához feltétlenül hozzátartozik az évenként legalább egyszeri családlátogatás, közösségépítő rendezvények tartása:** Kisebb közösségekben a havonta egyszeri szeretetvendégség, előtte egy rövid áhítattal, majd egy rövid verses, énekes, zenés műsorral és baráti beszélgetéssel.

A missziós munka eszközei között kell szerepeltetni a különböző tájegységi, vagy országos találkozókat, rendezvényeket, egyes speciális vallási, erkölcsi, ifjúságnevelési, lelkigondozási feladatok megbeszélése céljából. Annak érdekében, hogy akik szórványban élnek és nem találkoznak rendszeresen nagyobb számban hitestvéreikkel a közösségi együttlétek felemelő és új erőt adó élményében is részesülhessenek az Unitárius Egyház keretében ezen alkalmakkal. Ez azt az érzést erősítheti bennük, hogy egy jól szervezett, jól működő, erős egyház megbecsült tagjai lehetnek.

(Folytatása a 2005/5-ös számban)

Dr. Zoltán Zoltán